

Ob raziskovanju zgodovine umetnosti nas lahko vedno znova fascinira, koliko umetnikov se je izpopolnjevalo na več področjih. Skoraj nepredstavljivo se nam zdi, da je Bernini v istem življenju slikal dovršene portrete, ustvaril *Vodnjak štirih rek* in arhitekturno zasnoval Petrov trg v Vatikanu. Morda je to posledica tega, da sta bila v preteklosti radovednost in učenje bolj spodbujena, v nasprotju s promoviranjem ožje specializiranosti, ki zdaj usmerja naše življenje.

Zdi se, da udejstvovanje na več poljih in zavračanje stroge kategorizacije dojemamo kot lahkomišelnost in neizkušnost, s čimer ubijamo tudi raziskovanje, ustvarjalnost in splošno miselnost mnogoterosti, ki bi ohranila zavedanje, da smo lahko več kot en pojem. Enodimenzionalnost in konformističnost niti nista več dojeti kot depresiven družbeni produkt, temveč sta se prelevili v plemenito osebnostno lastnost – tunelski vid, ki ne ustvarja le dolgočasnih posameznikov, ampak tudi dolgočasne razstave, ki se vsako leto ponavljajo v uniformni obliki, zvesti tradiciji industrijske miselnosti. Na srečo še vedno najdemo umetnike, ki enodimenzionalnost ostro zavračajo.

Natalija Juhart Brglez je z lahkoto prepoznavna po grafikah, ki v osnovi prikazujejo arhitekturne

V OČESU

risbe mesta in stavb. Seveda nas najprej fascinirata detajliranost in dovršenost arhitekturnih grafik, ki so v sodobni umetnosti redko videne kot del umetniške razstave – razen če je ta specifično posvečena arhitekturni risbi. Samo po sebi nas ogledovanje grafik Švicarije ali mariborskega Lenta ne bi pretirano fasciniralo, prav tako to ne bi imelo ogromne umetniške vrednosti – četudi bi lahko cenili tehnično dovršenost dela. Posebnost Natalije Juhart Brglez je njen pogled, pa tudi snovanje razstave, ki ponuja širok nabor tehnik, pristopov in kaže umetnično dovršenost na več področjih.

Razstava je postavljena v dva manjša prostora galerije Artkit, ki sta do polnosti izkoriščena z raznolikim pregledom umetničinega ustvarjanja. Čeprav so v obrazstavnem listu dela razdeljena po motivih (*Maribor, Ljubljana, Pariz ...*), jih ob ogledu najprej klasificiramo po tehniki in načinu

razstavljanja. Pozornost pritegnejo po meri izdelani okvirji, ki so delo umetnice in njenega moža. Lesen nosilec je zapolnjen z napeptimi vrvmi, na katere so obešeni sitotiski. Glede na to, da je umetnično osnovno vodilo linija, se linije vrvi odlično povežejo s preciznimi detajli, na primer na grafiki Slomškovega trga. Prostore na likovnih delih zlahka prepoznamo, toda ponujeni so nam v obliki perspektivnega kolaža.

Fontana je narisana iz ptičje perspektive, voda iz nje vseeno prihaja v očesni ravnini, prav tako kip ob njej. SNG je izrisan arhitekturno natančno, drevesa so ilustrirana sproščeno in abstrahirano, modra barva se pojavlja kot detajl, ki dodatno razbija uniformiranost. Elementi so razvrščeni po umetničini presoji, ne zvesto postavitvi trga, kar daje občutek sproščenosti, omogoča tudi zaznavo pomembnega elementa ustvarjanja Natalije Juhart Brglez – njeno iskreno zanimanje za okolje, v katerem je, in ljubezen do upodobljenih prostorov.

Jedkanici Pariza se ponovita v dveh barvah (monokromatska in modra) in vključujeta romantičen detajl zamišljenega harlekinna, ki opazuje mizansceno. Serija Benetk je najbolj barvna od vseh, vključuje ploskovito barvanje v kombinaciji z globinskim prikazom motiva, k sproščeni atmos-

feričnosti doda z neuokvirjenim papirjem s surovim robom. Ljubljano zaznamujeta zamolkljena zelena barva in zasteklitev del, serijo *Med drevesi* pa abstrahirano in skoraj abstraktna linijska

upodobitev z barvnimi flomastri. Umetnica je zvesta svojemu slogu, toda v njem izraža toliko nepričakovanih variacij, da nikoli ni nezanimiv ali pričakovan, ob tem se lahko sprašujemo tudi o

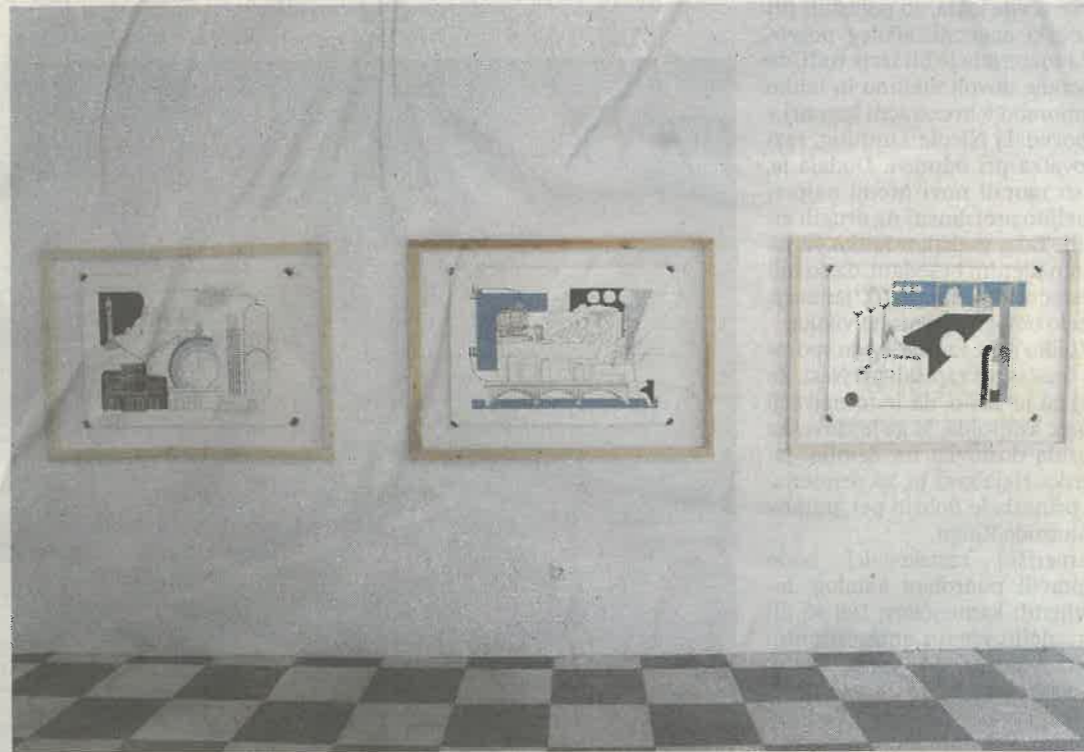
simboličnosti variacij obešanja. Upodobitve mest bi lahko delovale hladne, toda lirični detajli omejenega harlekinna in na primer skupine golih žensk, ki posedajo ob reki, v njeno umetnost vdih-

nejo toplino, ki je podkrepljena s sproščenimi naslovi, kot sta *Brez kopalk* in *Markovi vzdihljaji* ob grafiki Trga svetega Marka. Slednji da vedeti, da umetnica prostore ne le upodablja, temveč jih tudi čuti in interpretira. Njena razdrobljena perspektiva se zdi resničnejša od realistične upodobitve, saj tudi v naši zaznavi preskakujemo od enega zanimivega elementa do drugega ter jih v mislih sestavimo v svojstveno predstavo prostora. Prav k temu prispeva tudi njena porisana lesena kocka z razstave *Made in Maribor II*, na kateri bi prostor načeloma res lahko zapirali in razpirali po lastnih željah.

Geometrijski sprehodi: raziskovanje mestne krajine je dober primer snovanja razstave, ki ponuja več manjših serij, a ohranja rdečo nit, prav tako je umetnica lahko vzor za eksperimentiranje znotraj svojega polja in vizualiziranje radovednosti. Opazujemo lahko, kako tehnično dovršena arhitekturna risba ustvarja simbiozo v kombinaciji s svobodnejšimi elementi sodobne umetnosti in pripoveduje o raznolikosti pogledov – na likovnem delu samem in zunaj njega.

Na ogled do 10. februarja.

SARA NUŠA GOLOB GRABNER, umetnostna zgodovinarica in kustosinja

Geometrijski sprehodi je dober primer snovanja razstave, ki ponuja več manjših serij, a ohranja rdečo nit. FOTO ARHIV KID KIBLA

DELO, 25. 1. 2024, str. 15